
Nico Blok | “Wajongers kun je niet in een hokje plaatsen”

TEKST Colette van Bommel | Axioma

Wajongers zitten niet graag langs de kant. Ze zijn enthousiast en willen werken naar vermogen.

Toch heeft slechts negen procent van de Wajongers een baan bij een reguliere werkgever.

Een percentage dat omhoog kan, én moet. Nico Blok onderzocht daarom welke factoren van belang zijn om je als Wajonger op de arbeidsmarkt te bewijzen.

Waarom vond je het tijd voor een onderzoek naar de Wajong?

“Voor mij stond niet per definitie vast dat ik onderzoek naar de Wajong wilde doen. Ik wilde in de eerste plaats een nuttig onderzoek uitvoeren waarin inkomen en handicap centraal stonden. Met dit idee in mijn achterhoofd heb ik verschillende instanties benaderd. Uiteindelijk kwam ik via een studievriend bij FNV Bondgenoten terecht. Zij wilden een onderzoek naar de Wajong: waarom lukt het sommige Wajongers wel om een reguliere arbeidsplaats te vinden, terwijl anderen daarin niet slagen? Deze positieve insteek sprak me meteen aan. In Nederland zijn we nogal geneigd om alles vanuit het negatieve te benaderen. Dat vind ik onbegrijpelijk. Als je iets wilt veranderen dan moet je juist van het positieve uitgaan.”

Deze negatieve kijk op zaken, zie je dat ook terug in het beeld dat Nederlanders hebben van mensen met een handicap?

“Onze maatschappij is zo gefixeerd op wat iemand niet kan. Dat begint al bij de opvoeding. Ouders van kinderen met een handicap zijn vaak niet bezig met het grootbrengen van hun kind, maar met het verzorgen ervan. Dat ze anders zijn komt hierdoor iedere dag naar voren, terwijl het voor een positief zelfbeeld zo belangrijk is dat ze zo veel mogelijk normaal opgroeien. Ook de overheid is geneigd om mensen met een handicap in een hokje

te plaatsen. Het begint bij mij altijd te kriebelen als ik vanuit politiek Den Haag de kreet ‘hoe kunnen we ze aan het werk krijgen’ weer eens hoor. ‘Ze’ is zo afstandelijk en betuttelend. Ik constateer dan een parallel tussen mensen met een handicap en de handelings(on)bekwaamheid van getrouwde vrouwen tot de jaren vijftig van de vorige eeuw: een groep waarvoor gedacht moest worden. Gelukkig treedt er langzaam een kentering op. Minister Donner lijkt te begrijpen dat regels en subsidies alleen niet de oplossing zijn, maar dat juist het arbeidsklimaat toegankelijker gemaakt moet worden.”

Zijn de subsidies dan niet nodig om Wajongers aan een reguliere baan te helpen?

“Natuurlijk zijn de subsidies een steuntje in de rug, maar dat is niet de drijfveer van een werkgever om een Wajonger aan te nemen. Uit mijn onderzoek blijkt dat de belangrijkste redenen voor een werkgever om een Wajonger in dienst te nemen, zijn wil om te werken is, zijn kwaliteiten en de genoten opleiding. Verder telt de mening van de werkgever mee dat ook mensen met een beperking moeten kunnen werken en een gewone baan verdienen. Werkgevers die Wajongers in dienst hebben, zien deze werknemers als gewone arbeidskrachten. Weliswaar als werknemers die hier en daar extra ondersteuning nodig hebben en

Nico Blok (28)

Nico Blok begon op negenjarige leeftijd met tafeltennis en viel al snel op door zijn fanatisme. Hij liet zich niet tegenhouden door zijn zeldzame spierziekte en schopte het tot de Paralympische Spelen. In 2008 won hij in Beijing een bronzen medaille en sloot zo zijn sportieve carrière in stijl af. In datzelfde jaar behaalde Nico de Blok aan de Universiteit Utrecht zijn bul economie. In opdracht van FNV Bondgenoten deed hij een empirisch onderzoek naar de belangrijkste factoren die leiden tot reguliere banen voor mensen met een Wajong-uitkering. Conclusie: een goede opleiding van de Wajonger, een positief beeld bij de werkgever, een positief zelfbeeld van de Wajonger, een stageplek bij een reguliere werkgever en goede contacten van de Wajonger met collega's.

“Hoe kunnen we ‘ze’ aan het werk krijgen.
Dan begint het bij mij meteen te kriebelen”

waar rekening mee moet worden gehouden qua belasting of inzetbaarheid, maar los daarvan zijn ze net als alle anderen. Of zoals een werkgever waarmee ik in het kader van mijn onderzoek sprak het zo treffend verwoordde: ‘Iedereen heeft op bepaalde gebieden een arbeidshandicap’. Het is bijvoorbeeld heel normaal om met de beperkingen van een zwangere vrouw rekening te houden, waarom dan niet met die van een werknemer met een handicap?”

Hoe onderscheid de groep Wajongers die een reguliere arbeidsplaats heeft, zich van andere Wajongers?

“Laat ik in de eerste plaats zeggen dat Wajongers niet per definitie als één groep moet worden gezien. Iedere Wajonger is anders en zou daarom behandeld moeten worden als een individu. Iedereen heeft andere aanpassingen of voorzieningen nodig om op de arbeidsmarkt te slagen. Natuurlijk besef ik me heel goed dat werken niet voor iedere Wajonger weggelegd is. Voor die groep moet er altijd een goed vangnet zijn. Dan is er – net als bij

onder andere uitkeringsgerechtigden – natuurlijk nog een kleine groep die wel kan, maar niet wil. Misschien oneerbiedig gezegd, maar zij hebben gewoon een schop onder hun kont nodig. Gelukkig is er ook een grote groep die wel graag wil. Zeventig procent van de respondenten in mijn onderzoek geeft aan dat zij bij een reguliere werkgever kunnen werken, mits er rekening met ze wordt gehouden. Denk bijvoorbeeld aan flexibele werktijden, aanpassing van de werkplek of een jobcoach.”

Wat zijn de belangrijkste factoren die leiden tot een reguliere arbeidsplaats voor een Wajonger?

“Een goede opleiding van de Wajonger, een positief beeld bij de werkgever, een positief zelfbeeld van de Wajonger, een stageplek bij een reguliere werkgever en goede contacten van de Wajonger met collega's. De respondenten in mijn onderzoek zijn voornamelijk Wajongers met een lichamelijke beperking. Voor de goede orde moet ik er daarom bij zeggen dat deze succesfactoren voornamelijk gelden voor deze groep Wajongers.”

Ben jij een soort rolmodel voor Wajongers?

“Ik ben er niet bewust naar op zoek, maar doordat ik veel in de media kom, ontikom ik er bijna niet aan. Het probleem van Wajongers is dat hun belangen grotendeels behartigd worden door mensen zonder handicap. Dat merk je doordat er over Wajongers altijd in de vorm van ‘ze’ wordt gesproken. Hoe kunnen we ‘ze’ aan het werk krijgen. Daar moet verandering in komen, dat kan ik niet vaak genoeg benadrukken. Aan die omslag in denken en positievere beeldvorming wil ik graag mijn steentje bijdragen. Dankzij mijn carrière als topsporter (Nico Blok deed drie keer mee aan de Paralympische Spelen en won in 2008 een bronzen medaille, red.) heb ik veel in de belangstelling gestaan en daar heb ik dankbaar gebruik van gemaakt. Natuurlijk heeft ook het onderzoek geholpen. Mijn

scriptie is door onder meer de SER, het RWI en verschillende Tweede-Kamerleden gelezen. Dit heeft de discussie over de Wajong zonder meer aangewakkerd. Ook FNV Bondgenoten doet goed werk. Naar aanleiding van mijn scriptie wil FNV vijftig werkplekken binnen de vakbond toegankelijk maken. Maar misschien nog wel belangrijker is dat FNV een werkgroep is gestart die nadenkt over de toekomst van de Wajong. Hiervoor ben ik ook gevraagd. Het is belangrijk dat ook arbeidsgehandicapten meedenken over het toegankelijker maken van regulier werk voor Wajongers. Zij weten wat er speelt en bovendien gaat het om het veranderen van de mindset. Meer Wajongers aan een reguliere baan helpen valt of staat met de acceptatie van de overheid en de maatschappij.” ←

